



**RÄDDNINGSTJÄNSTEN
ÖSTRA GÖTALAND**

Namn, titel, telefon

Samuel Andersson, Brandingenjör
010-4804012

Datum

2015-08-11

RÖG-

Information till allmänheten avseende Freudenberg
Household Products AB, enligt 3 kap 6 § Förordning
(2003:789) om skydd mot olyckor.

Upprättad 2015-09-29 av Räddningstjänsten Östra Götaland

Postadress

Räddningstjänsten Östra Götaland
Albrektsvägen 150
602 39 Norrköping

Organisationsnr

222000-2758

Telefon

Vxl: 010-480 40 00
Fax: 010-480 41 79

E-post

info@rtog.se
Internet
www.rtog.se



Innehåll

Bakgrund	3
Kontaktuppgifter	3
Verksamhet och farliga ämnen.....	3
Risker vid verksamheten på Freudenberg Household Products AB.....	4
Varning till allmänheten vid olycka på Freudenberg Household Products AB.....	5
Räddningstjänsten Östra Götalands planering för räddningsinsatser på Freudenberg Household Products AB.....	6
Tillsynsmyndigheternas arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor på Freudenberg Household Products AB.....	7
Ytterligare information	8

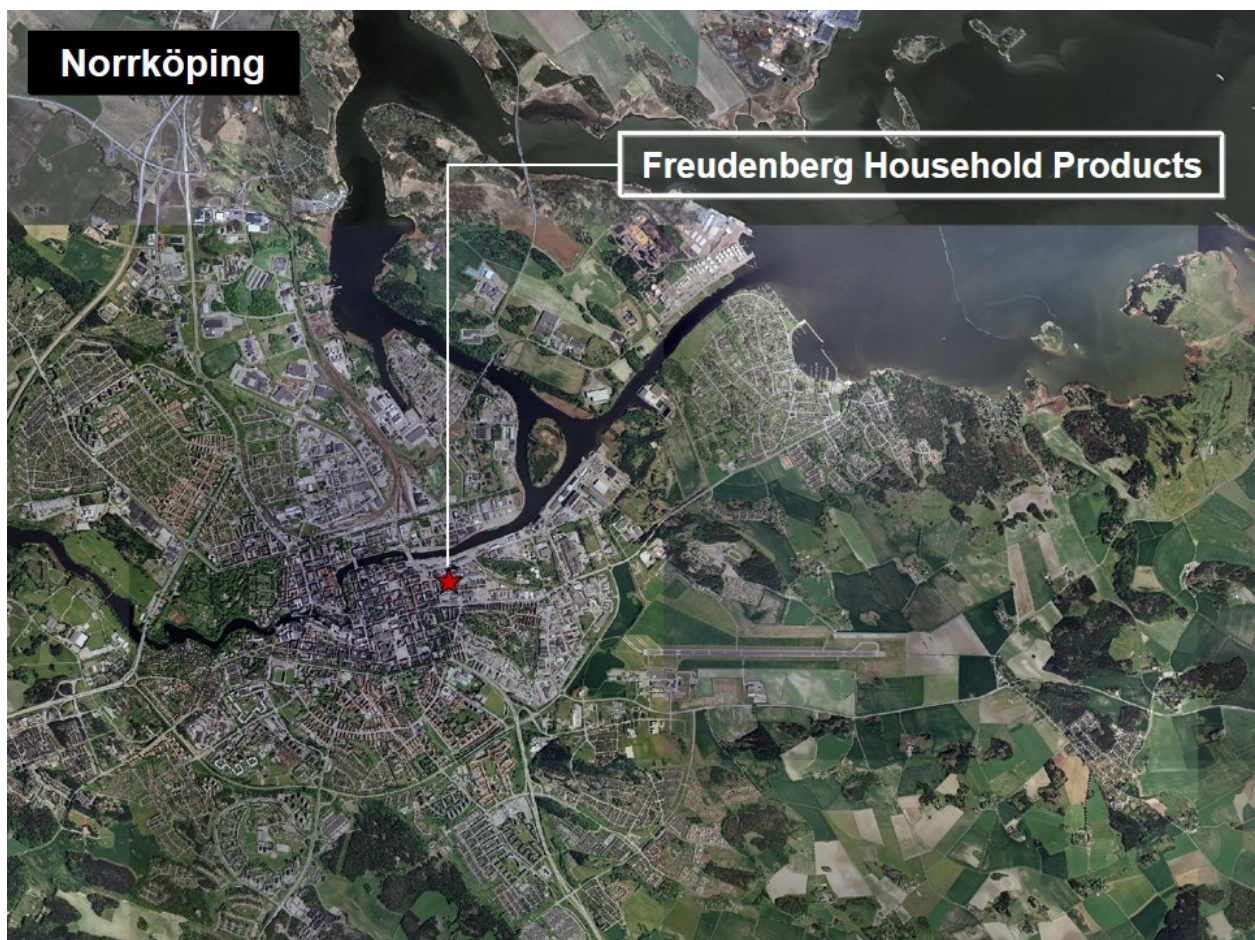


Bakgrund

Freudenberg Household Products AB (nedan kallat FHP) bedriver sådan verksamhet att de omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, den så kallade Sevesolagstiftningen. I denna lagstiftning finns det två kravnivåer, beroende på vilken mängd kemikalier som hanteras. FHP omfattas av den lägre kravnivån.

Kontaktuppgifter

Freudenberg Household Products AB
Hospitalsgatan 70, Norrköping
Tel: 011- 19 78 56
Kontaktperson: Lars Ljungström, HSE-manager



FHP:s lokalisation på Hospitalsgatan i Norrköping

Verksamhet och farliga ämnen

FHP producerar svampduk (under produktnamnet Vileda- och Wettexduk) för hushållsanvändning. För tillverkningen behöver cellulosafibrer lösas upp och ges den rätta strukturen, innan de kan ges rätt färg och form. För att lösa upp fibrerna används koldisulfid. Produktionen sker kontinuerligt dygnet runt, året om. Transporten av koldisulfid sker med tankcontainer på tåg och omrangeras till lastbil för slutlig leverans till FHP där koldisulfiden



lossas från tankbil till FHP. Koldisulfiden lossas på en särskild lossningsplats. Från lossningsplatsen leds koldisulfid i ledning till en lagertank utomhus och därifrån sedan vidare till produktionen. Förutom koldisulfid hanterar FHP också ammoniak samt syror och baser.

FHP omfattas av Sevesolagstiftningens lägre kravnivå på grund av att deras hantering av **koldisulfid** som klassificeras som giftig, överstiger 50 ton. Koldisulfid är också mycket brandfarlig och kan orsaka skador fertiliteten och organ. **Ammoniak** som också hanteras är giftig och frätande.

Koldisulfid

Koldisulfid är en mycket brandfarlig vätska som dessutom är giftig. Eftersom koldisulfid är lättflyktigt kan ångor sprida sig över ett större område innan antändning och under vissa omständigheter resultera i ett mycket häftigt brandförlopp. Vid en förbränning bildas svaveldioxid som är en giftig och frätande gas. Koldisulfid i sig är också giftigt, så personer som andas in ångor eller vid hudkontakt med koldisulfid eller den giftiga rök som bildas vid brand riskerar att förgiftas och vid höga koncentrationer omkomma. Koldisulfid kan också skada fertiliteten eller ge allvarliga organskador vid långvarig exponering. Utsläpp som sprids till mark, grundvatten eller vattendrag förorsakar miljöskador.

Ammoniak

Ammoniak är en giftig och frätande gas som förvaras under tryck. Vid ett läckage förångas ammoniak och är då giftigt vid inandning samt orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon. Ammoniak är också mycket giftigt för vattenlevande organismer.

Syror och Baser – olika frätande ämnen.

FHP hanterar också olika syror och baser som är starkt frätande vid kontakt med hud eller ögon. Vissa av dem avger frätande ångor vid upphettning eller reaktion med andra ämnen.

Risker vid verksamheten på Freudenberg Household Products AB

FHP har analyserat riskerna vid anläggningen och funnit att ett läckage av koldisulfid som antänds eller inte antänds eller ett läckage av ammoniak utgör den största risken för en allvarlig kemikalieolycka

Ett **större läckage av koldisulfid** kan ske på rörledning, vid lossningsstation eller lagertank. Om ett läckage sker kommer koldisulfid att förångas och beroende på väderlek att spridas över området. Vid kall temperatur kommer förångningstakten att vara låg medan det vid varmt väder kommer att vara betydligt högre. Ångor av koldisulfid kan då resultera i förgiftningsskador på personer i närheten. Vid en antändning kan brandförloppet bli häftigt och orsaka brännskador. Vid förbränningen av koldisulfid bildas dessutom svaveldioxid, som är en giftig och frätande gas. Den i sin tur kan spridas i närområdet och orsaka förgiftningsskador på i första hand andningsorganen och kan ge bestående skador även i låga doser. Astmatiker är speciellt känsliga. Sammantaget löper personer på anläggningen störst risk för skador vid ett läckage av koldisulfid och personer bedöms till och med kunna omkomma där. I det närmsta området runt anläggningen kan personer som vistas utomhus få förgiftningsskador.



Ett **större läckage av ammoniak** (används i kylmaskiner) kan inträffa både inomhus och utomhus, vilket påverkar spridningshastigheten. Ett läckage inomhus begränsas först till byggnaden innan det läcker ut i otätheter, medan ett läckage utomhus direkt kan spridas över ett större område. Ammoniak kan leda till förgiftnings- och frätskador på personer i närheten. Ammoniak drabbar i första hand andningsorganen och astmatiker är speciellt känsliga. Doften och förnimmelsen av ammoniak känns dock i långt innan det blir skadliga koncentrationer varför friska personer ofta hinner sätta sig i säkerhet.

Ett läckage av koldisulfid eller ammoniak är giftigt, främst via andningsvägarna.

Ett utsläpp av koldisulfid kan orsaka ett häftigt brandförlopp där svaveldioxid bildas vid förbränningen.

I båda fallen bör personer i närheten söka skydd inomhus med stängda fönster och ventilation så att huset blir så tätt som möjligt. Undvik att vistas intill ytterväggar. Personer som vistas i gasmolnet från koldisulfid eller ammoniak eller i röken från en brand bör om möjligt lämna området eller söka skydd inomhus med stängda fönster och avstängd ventilation. Kontakt med läckage eller förorenat släckvatten bör undvikas.

Varning till allmänheten vid olycka på Freudenberg Household Products AB

Vid en händelse på FHP aktiveras ett lokalt utrymningslarm som hörs på anläggningen. Allmänheten varnas och informeras vid situationer som kan innebära fara för liv. För detta ändamål finns varnings- och informationssystemet "Viktigt meddelande till allmänheten" (VMA). Systemet består dels av sirener för utomhusvarning och dels av meddelande i radio och TV. Systemet är till för att snabbt kunna nå ett stort antal människor i ett eventuellt riskområde.



Sirenerna ljuder i 7 sekunder och är tysta i 14 sekunder. Detta skall pågå minst 2 minuter.

När du hör signalen gör följande;

- **Gå inomhus.**
- **Stäng dörrar, fönster och ventilation.**
- **Lyssna på radio och TV.**



Så snart som möjligt efter att sirenerna har utlösts ska ett varningsmeddelande gå ut i radio och TV. Meddelandet ska upprepas inom fem minuter och sänds alltid i samtliga radio- och Tv-kanaler, som omfattas av systemet. Meddelandet ska innehålla följande information:

- vad som hänt
- vad som utgör det akuta hotet mot liv, hälsa och miljö
- anvisningar om vad människor ska göra för att skydda sig
- vad allmänheten kan göra för att eventuellt underlätta räddningsarbetet

Om du hamnar i rök eller gasmoln;

Rök och gas kan ha starkt stickande lukt som kan ge sveda i ögon och näsa samt ge irritation i halsen och hosta.

- **Tänk på vindriktningen! Sök dig bort från olyckan.**
- **Gå från vindriktningen.**
- **Du kan göra ett tillfälligt "flyktfilter" genom att andas genom en fuktad trasa.**

När faran upphört ska signalen "faran över" sändas: en 30 sekunder lång, sammanhängande signal. Sirenerna för utomhusvarning provas första helgfria måndagen i mars, juni, september och december klockan 15.00.

Räddningstjänsten Östra Götaland har möjlighet att utlösa VMA både från skadplatsen och från Räddningscentralen på station Lambohov, Linköping. Dessutom har vissa verksamheter fått tillstånd att själva utlösa VMA för att snabbt kunna varna allmänheten i omgivningen. FHP har inte denna möjlighet och kommer att samverka med Räddningstjänsten Östra Götaland som utlöser VMA och ansvarar för att information går ut i radio och TV, vid behov redan under larmfasen.

Räddningstjänsten Östra Götalands planering för räddningsinsatser på Freudenberg Household Products AB

För att kunna ingripa vid olyckor som hotar människors liv och hälsa, egendom och miljö finns totalt 16 räddningsstationer i Räddningstjänsten Östra Götaland, organiserade inom fem kommuner. Av våra dessa är fyra heltidsbemannade, två i Linköping och två i Norrköping. Det finns alltid minst 60 uttryckande brandmän och 16 befäl i jour och beredskap. För ledning, samordning och samverkan finns dessutom befäl och operatör för inre ledning, en insatschef och en räddningschef i beredskap

För olyckor som kan inträffa på FHP har Räddningstjänsten Östra Götaland insatsplaner med information om anläggningen och annat förberett ledningsstöd. Insatsplanerna syftar till att



underlätta för räddningspersonalen att begränsa följderna av en olycka och att varna och skydda allmänheten.

Vid **ett läckage av koldisulfid eller ammoniak** kommer Räddningstjänsten i första hand att rädda personer i omedelbar fara, därefter begränsa skadan och omgivningspåverkan. Detta kommer att ske genom att säkerställa att personer i riskområden utomhus sätts i säkerhets inomhus, alternativt utryms. Samtidigt kommer räddningstjänsten att utföra livräddande personsanering på människor som varit utsatta för höga koncentrationer skadliga ämnen, utföra akut sjukvård och genom att varna personer i hotade områden. I andra hand kommer Räddningstjänsten i samverkan med verksamheten, om det inte redan är utfört, att stoppa eller begränsa utflödet av ämnet och i nödvändig omfattning normalisera situationen. Prioriteringar och beslut fattas utifrån förutsättningarna givna vid den aktuella händelsen och syftar till att avhjälpa skador på liv, hälsa och miljö för att begränsa påverkan. Räddningstjänsten Östra Götaland har utrustning och kompetens för att arbeta i miljöer med mycket höga koncentrationer av giftiga och frätande ämnen. Speciell utrustning finns även för sanering av skadade personer. Både Räddningstjänsten och FHP är medvetna om det särskilda behovet att tidigt aktivera varningssystemet VMA vid en större händelse på FHP.

Vid en antändning och följande **brand i koldisulfid** kommer Räddningstjänsten att utföra liknande åtgärder i samma prioriteringsordning. Övervägningar kommer att göras gällande släckning av en sådan brand, där grundinriktningen är att begränsa risken för brandens spridning och låta den brinna ut efter att läckaget är stoppat.

Utöver verksamheten samt de lokala och regionala samverkansparter som finns har Räddningstjänsten Östra Götaland tillgång till ett nationellt kontaktnät av expertis inom en rad områden som förmedlas genom Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Genom MSB kan vi också hjälp få med bedömningar och rekvisering av statliga resurser.

Tillsynsmyndigheternas arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor på Freudenberg Household Products AB

I verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningens högre kravnivå ställs långtgående krav på det interna säkerhetsarbetet. Detta medför att Räddningstjänsten Östra Götalands kontakter med dessa verksamheter bygger på ett nära samarbete.

Tillsyn

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) är central samordnande myndighet för Seveso-regelverket och tillsynen utförs av Länsstyrelsen. I tillsynen deltar företrädare för kommunens miljö- och hälsoskyddskontor och räddningstjänsten. För information om den senast utförda tillsynen eller planerade tillsyner på FHP, se Länsstyrelsens webbsida www.lansstyrelsen.se/ostergotland eller kontakta dem på 010-223 50 00.

Utöver denna tillsyn utför Räddningstjänsten tillsyn utifrån Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. En särskild paragraf (2 kap. 4§) i denna lag ställer mer långtgående krav på företag som bedömts bedriva verksamhet där en olycka skulle kunna orsaka allvarliga skador på människor



eller miljön. Samtliga företag som omfattas av den så kallade Sevesolagen omfattas också av denna paragraf och benämns som farliga verksamheter. Med stöd av denna lag för Räddningstjänsten Östra Götaland dialog med verksamhetsutövaren om vilken beredskap verksamheten bör hålla eller bekosta för att hantera en eventuell olycka.

Övningar

I Sevesolagstiftningen finns krav på att verksamheter på den högre kravnivån och räddningstjänsten ska samöva minst en gång var tredje år. Räddningstjänsten Östra Götaland har dock som mål att det för samtliga verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen, även på lägre kravnivån, ska ske samverkansövningar. För detta finns en upprättad övningsplan som omfattar samtliga Sevesoverksamheter och innehåller tidpunkter för när och hur verksamheten övades senast samt när nästa övning ska ske. Övningar hålls regelbundet med FHP för att identifiera brister i beredskapen och för att utveckla och hitta nya säkerhetshöjande åtgärder.

Ytterligare information

För mer information om;

- Sevesolagstiftningen, se MSB:s webbsida <https://www.msb.se/seveso>
- Tillsynen över verksamheten eller frågor kring myndighetsutövningen, kontakta Länsstyrelsen på 010-223 50 00 eller Räddningstjänsten Östra Götaland på telefonnummer 010-480 40 00.
- Om verksamheten och anläggningen, se kontaktuppgifter för verksamheten ovan.
- Det finns också mer information gällande Räddningstjänstens förebyggande arbete, resurser och förmåga avseende en räddningsinsats på FHP vid förfrågan på telefonnummer 010-480 40 00.